

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd i Undervisningsudvalget om offentlig vækst og personalekonsekvenser
Titel	Svar på spørgsmål C
Målgruppe	Undervisningsudvalget
Arrangør	Undervisningsudvalget
Taletid	7 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 24. oktober 2017 kl. 14-15 i Folketinget

Disposition

1. Indledning
2. Svar på spørgsmål C

1. Indledning

Udvalget har efter ønske fra Annette Lind, S, Jacob Mark, SF, og Marianne Jelved, RV, stillet mig følgende spørgsmål C.

Spørgsmål C:

”Hvilke konsekvenser vil det få for kvaliteten i folkeskolen, hvis regeringens økonomiske politik om en offentlig vækst på 0,3 pct. omsættes til virkelighed og der i 2025 vil være 3100 færre fuldtidsansatte inden for undervisningsområdet, som det fremgår af ”Regeringens planer koster tusindvis af ansatte i velfærdsstaten”, bragt den 4. september 2017 på ae.dk?

Der henvises i øvrigt til UNU alm. del – spm. 205 og 206.

(jf.: <https://www.ae.dk/analyser/regeringens-planer-koster-tusindvis-af-ansatte-i-velfærdsstaten>)?”

Jeg vil starte med at besvare spørgsmålet, og så kan vi tage en debat efterfølgende.

2. Svar på samrådsspørgsmål C

Indledning

- Om de nærmere beregningsforudsætninger vedrørende AE’s analyse henviser jeg til finansministerens besvarelse af UNU’s spørgsmål 205 og 206 den 13. oktober 2017.
- Jeg har dog noteret mig, at Finansministeriet fremhæver, at det lægges til grund, at der tilføres den offentlige sektor flere ressourcer frem mod 2025 – og at ingen på forhånd med sikkerhed kan sige, hvordan disse ressourcer fordeler sig på de enkelte serviceområder, eller hvorvidt de anvendes til ansættelse af flere offentlige ansatte eller til køb af flere varer og tjenesteydelser.
- Desuden understreger Finansministeriet, at fremskrivningen af den offentlige beskæftigelse beror på nogle beregningstekniske forudsætninger, som ikke giver anledning til at lave den slutning, som AE gør. De beregningstekniske princip-

per er ikke et udtryk for regeringens fremadrettede udgiftspolitiske prioriteringer.

- Der ligger en overordnet præmis i samrådsspørgsmålet. En præmis om, at en bestemt vækstrate i det offentlige forbrug på fx 0,3 pct. i sig selv kan overføres én-til-én til undervisningsområdet eller til noget andet enkeltområde. Det kan den ikke.
- Målsætningen angiver en ramme for udgiftspolitikken – ikke en retningslinje, som alle institutioner eller områder vil blive pålagt. I sidste ende er det jo op til fx de kommunale institutioner at forvalte den økonomiske ramme, der er blevet aftalt.
- Og da kvalitet ikke alene afhænger af antallet af ansatte, giver det mindre mening at fokusere isoleret på en specifik vækstrate i det offentlige forbrug som målestok for kvalitetsudviklingen på uddannelsesområdet.
- Derfor giver det heller ikke mening, at vi som politikere lægger en mekanisk fremskrivning ned over bestemte sektorområder som en ”naturlov”, der bestemmer niveauet og udviklingen i udgifterne. Der skal jo netop være plads til politiske prioriteringer.
- Det er i øvrigt interessant, at et beregningsteknisk fald i den offentlige beskæftigelse fylder så meget for de tre spørgere, når man tager med i betragtningen, at den faktiske offentlige beskæftigelse faldt med ca. 5.000 personer, da deres partier sidst var i regering.

Umiddelbare konsekvenser for uddannelsesområdet

- Hvis vi lægger AE's artikel lidt til side og kigger på undervisningsområdet frem mod 2025, så tilsiger den demografiske udvikling, at der vil blive behov for færre ansatte.
- Det skyldes, at den demografisk betingede udvikling i elevtal i grundskolen og i ungdomsårgangene alt andet lige vil betyde et reduceret behov for undervisere.
- På folkeskoleområdet betyder den demografiske udvikling, at elevtalsudviklingen i det kommende tiår fortsat vil være faldende, og alt andet lige vil behovet for lærere og pædagoger derfor også falde.
- Frem mod 2025 forventes elevtallet i folkeskolen at falde med ca. 30.000 elever, og fastholdes det nuværende lærerforbrug pr. elev, betyder det, at behovet for lærere reduceres med ca. 2.300 årsværk. Medregnes de frie grundskoler drejer det sig om i alt knap 2.900 fuldtidsstillinger.

- Tilsvarende vil behovet for pædagoger i folkeskolen reduceres, hvilket svarer til ca. 400 stillinger.
- Og da antallet af 16-19 årige frem mod 2025 vil falde med ca. 1,1 pct., betyder det, at lærerbehovet i ungdomsuddannelserne, hvis det reduceres i samme omfang, vil falde med godt 300 årsværk.
- I alt altså et reduceret personalebehov i grundskolen og ungdomsuddannelserne, der overstiger de 3.100 fuldtidsstillinger.
- Så selv hvis man fulgte AE-rådets logik om, at der er en 1:1-sammenhæng mellem antallet af offentligt ansatte og kvalitet, peger den demografiske udvikling på, at lærerforbruget pr. elev altså ikke vil blive reduceret på Undervisningsministeriets område ved et fald i den offentlige beskæftigelse på 3.100 fuldtidsstillinger inden for undervisningsområdet.

Effektiviseringer, decentrale beslutninger og kvalitet

- Imidlertid betyder den generelle demografiske og samfundsmæssige udvikling, at der fremover må forventes, at blive et stigende udgifts- og personalebehov i andre sektorer, herunder ikke mindst på sundheds- og ældreområdet.
- Derfor vil hele den offentlige sektor være nødt til at effektivere de offentlige serviceydelser. Og det gælder naturligvis også uddannelsessektoren.
- Jeg er derfor meget optaget af, at personalet i undervisningssektoren er så kvalificeret som muligt til at løse deres undervisningsopgaver.
- Regeringen sætter mål for den samlede udgiftsudvikling for den offentlige sektor, men det præcise antal offentligt ansatte styres ikke fra centralt hold.
- På folkeskoleområdet er det kommunerne, der er bedst til inden for de givne bevillingsrammer at fastsætte det antal beskæftigede og med de kvalifikationer, der skønnes at være behov for.
- Og på ungdomsuddannelsesområdet er det de selvejende uddannelsesinstitutioner, der inden for de givne statslige taxameterbevillinger selv vurderer behovet for personaleansættelser.
- Men det er vigtigt at holde fokus på, at de offentlige midler generelt anvendes mere hensigtsmæssigt, så der kan fås så meget reel velfærd som muligt for de midler, der er til rådighed.
- Og effektiviseringsmuligheder er fortsat til stede – også på uddannelsesområdet – bl.a. ved udvikling af ny velfærdsteknologi, regelforenkling og decentralise-

ring, og de skal selvfølgelig søges realiseret, så kommuner og institutioner får optimale styringsmuligheder og større frihed til at løse deres opgaver.

- Selv om det er forsimplet at postulere en entydig sammenhæng mellem offentlig vækstrate og personalebudsninger i et bestemt omfang, afhænger kvalitet naturligvis også af personaleforbrug og bevillingsmæssige ressourcer.
- Når det er sagt, kan spørgsmålet om kvalitet ikke reduceres til et snævert fokus på antallet af hoveder. Kvalitet handler i lige så høj grad om, at lærere og pædagoger har de relevante kvalifikationer, og at forældre, lærere, ledere og elever er engageret i deres skole.
- Det gælder for både folkeskolen og ungdomsuddannelsesinstitutionerne, at det lokale engagement er helt afgørende for at sikre kvalitet og tilfredshed.

Afslutning

- Der er enighed i regeringen om, at der skal være ro om folkeskolen, men jeg vil samtidig gerne understrege, at jeg ønsker at værne om de frihedsgrader, som skolerne har i dag, så skoler og lærere har frihed til at tilrettelægge undervisningen på en måde, der giver mening lokalt, og som giver rum til, at personalets kvalifikationer sættes bedst muligt i spil.
- Det er min og regeringens opfattelse, at en god folkeskole og gode ungdomsuddannelser er en forudsætning for fortsat vækst og velfærd.
- Regeringen vil løbende tage bestik af behovet for at tilføre ressourcer til den offentlige service. Det gør vi i forbindelse med de årlige finanslovsaftaler og økonomiaftaler med kommuner og regioner.